www.svoboda-news.com

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 149. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 27. червня, 1923. VOL. XXXI. No. 149. Jersey City, N. J., Wednesday, June 27, 1923. THREE CENTS

ГАРДИНГ ЗАРУЧУЄ ВИКОНАННЯ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА

ДЕНВЕР, Колорадо, 25. червня. — Президент Гардинг виголосив тут промову про прогибіційний закон, в якій заявив, що прогибіція в Злучених Державах остане на далі, що його уряд буде всіми силами старатися її виконувати та що, коли яка зміна потрібна, то лишень зміна така, щоби виконуванне її зробити лекшим та певнішим.

Межи иншими президент нарікав на те, що стейти не дають федеральному урядови такої допомоги в виконуванню прогибіції, як вони повинні.

ГАРДИНГ ПРО ВУГЛЕВУ СИТУАЦІЮ

ШЕЙН, Вайомінг, 25. червня. — Президент Гардинг виголосив тут промову про вугльову ситуацію в Злучених Державах.

Наперед президент застерігся проти пляну перебрання копалень вугля на державу, як сього домагаються юнії вугляних робітників. Потім висказав надію, що установлена ним вугляна комісія покінчить незадовго свою роботу коло збирання фактів та предложить відповідне внесенне на полагодженне вугляного питання в сьому році.

ЗБОРИ „СУХИХ" ПРОВІДНИКІВ

ВЕСТЕРВИЛ, Огайо, 25. червня. — Завтра відбудуться тут збори головних провідників руху за прогибіцією по цілих Злучених Державах.

Ціляю зборів упляннявти нову кампанію за скріпленням виконуванням прогибіції. Думають вони передусім змінити свою агітацію в тих стейтах, де „мокрі" показують більшу силу.

СТРАШНА КАТАСТРОФА НА НАДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 25. червня. — На перехрестю вулиць Флетбуш Евеню та Атлентик Евеню в дільниці Бруклину случилася страшна зелізнича катастрофа: двовозовий поїзд надземної зелізниці зіскочив зі шин та звалився зі зелізного рушотовання, на 36 стіп високого, та впав на вулицю. Підчас того погибло на місци 7 людий, а 70 було лекше та тяжче ушкоджених.

Головною причиною такого великого числа нещасних случаїв було те, що підчас катастрофи злетів наперед цілий один віз та другий без одної колісниці, котра далі лишилася на ланцтунках, а ся колісниця впала опісля на один з возів, лежачий на вулиці, розбиваючи його в дребізки та вбиваючи і калічучи вже й так покалічених пасажирів.

Від електричних проводів давалися були оба спадаючі вози, але наспіша пожарна сторожа погасила огонь, заким він розгорівся. Покалічених тяжко забрано сейчас до шпиталів. Міська влада та державна прокураторія розпочали сейчас слідство над причиною катастрофи. Межи тяжко раненими є якийсь Тома Дембровський.

НАДЗЕМНА КАТАСТРОФА В ШІКАГО

ШІКАГО, 25. червня. — Підчас катастрофи на надземній зелізниці, підчас котрої один поїзд наїхав на другий, їдучий перед ним, одна людина віднесла тяжкі, а понад 60 осіб лекші ушкодження тіла.

ПІДВИСШУЮТЬ РОБІТНИЧУ ЗАПЛАТУ

НЮ ЙОРК, 25. червня. — Директори підприємства Бруклин-Мангетен Трензіт Ко., що має нову підземну зелізницю в Ню Йорку, згодилися підвисшити заплату своїм робітникам 4 до 5 процентів та дати їх юнії контракт на один рік. Робітники приняли умови.

КАНАДА ХОЧЕ КОНФЕРЕНЦІЇ НАД СПРАВОЮ ПЕРЕВОЗУ АЛЬКОГОЛЮ

ОТАВА, Канада, 25. червня. — Канадійський уряд запросив американський уряд на конференцію в справі перевозу алькоголічних напитків через канадійсько-американську границю.

РОЗБИТТЕ КОРАБЛЯ

ГЕЛИФЕКС, Нова Шкотія, 25. червня. — На підводних скалах недалеко від Бермюди розбився англійський пасажирський корабель „Каракет".

Корабель застряг на скалах так, що ратункові люди могли перебрати з нього без ніякого випадку в людях всіх пасажирів та моряків та вратувати все почти.

Корабель мав близько 5,000 тон містоти.

ПОТВЕРДИЛИ НОВУ ЗАПЛАТУ ДЛЯ МУЛЯРІВ

НЮ ЙОРК, 25. червня. — Мулярська юнія та будівляні підприємці та контрактори підписали нині формально нову умову про підвишку робітничої заплати, признаної мулярам по 3-тижневім страйку.

ДЕСЯТКИ ЛЮДИЙ ПОГИБЛО ВІД БУРІ

СТ. ПОЛ, Минесота, 25. червня. — Підчас страшних бур, що лютували в сій околиці в неділю, погибло коло пів сотки людий.

В повітах Бовмен та Едемс погибло шестеро осіб підчас лютого торнадо. Кількоро людий згинуло від грому, кількоро від утоплення, а решта від ріжних другихнещасних случаїв.

В Північній Дакоті погибло богато худоби.

НЕ БУДЕ ЗАДЕРЖКИ У ВИСИЛЦІ ЛИСТІВ ЗА ГРАНИЦЮ

ВАШИНГТОН, 25. червня. — Почтовий Департамент оповіщає, що помимо недостачі гроший на заплачення висилок поза границю не буде ніякої задержки у висилці листів поза границю.

Зі заяви виходить, що посилки дрібних клас таки будуть задержані, поки не скінчиться сей півік та почтовий уряд буде міг дістати зі скарбу гроші на всякому.

ПОХОРОНИ ДРА В. КОВАЛЯ.

Похоронний обряд над домовиною дра Володимира Коваля розпочався в Філядельфії в неділю, дня 24. червня о годині 8. вечером.

Ще від пятниці спочивало його тіло в залі Українсько-Американських Горожан, а при ньому робили місцеві Січовики почетну сторожу. Ціла заля була прибрана жалібно, а домовина була обложена цвітами та вінками, яких було разом 29, так від центральних організацій, як від Українського Народного Союза, Обєднання Українських Організацій в Америці, Провидіння, від місцевих організацій, як від товариства Любов, товариства Мир, товариства Згоди, товариства імени Шевченка, Братство св. Володимира і других, як від приватних одиниць.

В неділю відбулася над тілом панахида, відправлена оо. Петрівським та Ваньом. Саміж похорони розпочалися в понеділок о 9. годині рано, а відправили їх оо. Лев Левицький, Максим Кінаш, Володимир Петрівський та Лев Ваньо. Тут о. Кінаш виголосив першу прощальну промову, а іменем Філядельфійської громади говорив д. Теодор Грицей. На цвинтарі промовляло богато бесідників: о. Л. Левицький від Обєднання, д. Штогрин від Провидіння, д. Роман Слободян від Українського Народного Союза та другі. В час походу та відправи на цвинтарі місцева Січ удержувала почесну сторожу.

Величезний здвиг народа на всіх відправах був доказом великого признання, яким Покійник тішився серед громадянства. Поважне число позамісцевих громадян показувало, що вони Його знали й цінили не лише в Філядельфії, але й по всіх українських кольоніях.

ВИДАЧА СУДОВИ ПОСІВ ВАРШАВСЬКОГО СОЙМУ.

В регуляміновій комісії розглядали домагання судів про видачу кількох послів. В справі білоруських послів Баренова й Яковюка, буцімто замішаних в відомій білоруській процес, рішено домагатися від суду близших інформацій про характер провини послів. Видано судови посла Ануша (П. С. Л. група Домського), б. державного комісаря м. Варшави, за образу Лютославського в статті в „Курері Польськім" (7 голосів за, 6 проти). Рішено не видавати судови послів Біницкевича, Пєхоцького, Фрицковика і Окопа.

КОНВЕНЦІЯ МАЙНЕРСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ.

СКРЕНТОН, 25. червня. — Делегати на конвенцію майнерських представників з трьох довколичних майнерськихокругів, що має початися тут завтра, вже почали зїзджатися. Конвенція має на ціли установити умови на основі котрих робітники копалень твердого вугля будуть могти зробити новий контракт з копальнями підприємцями.

Конвенція потреває відай до кінця сього тижня.

ВЕЧІР В ПАМЯТЬ 7-ИХ РОКОВИН СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА.

Заходами Спілки Студентів Українців у Німеччині і Гуртка Українських Студентів Берлінського Університету відбувся 28. мая с. р. Вечір присвячений памяти 7-их роковин смерти великого поета й учителя Ів. Франка. Протрвав вечера складалась зі:

1. Вступного слова, в котрому було зясовано, якою хотів бачити І. Франко українську молодь.

2. Реферату про літературу й наукову діяльність І. Франка.

3. Декламації з літературних творів.

Вечір закінчився відспіванням пісні: „Не пора". Присутні на вечері були студенти і громадяни української кольонії в Берліні.

ЧИ СКАСОВАНІ ВИБОРИ НА ВОЛИНІ?

Про се пише луцький тижневик „Українське Життя": В останні дні поширено чутки, що ніби на Волині скасовано вибори і що на чолі руху проти „16" став сам... Петлюра. Редакції відомо, що суд над скасованнєм виборів іще не відбувся, але клюби посольські: український, білоруський, німецький і жидівський цілком готові на випадок перевиборів, якщо такі мались відбутись. Готова до того і Галичина, так і все населення Волині, Холмщини, Підляшя і Полісся. На чолі руху проти українського в Польщі дійсно „ники", котрі роблять ріжні афери і входять в ріжні секретні коншахти зі шкодою для нашого населення. Посли українські в свій час опублікують про се матеріял.

СТРАШНА КАТАСТРОФА В БРУКСЕЛІ.

В Брукселі наступила експльозія у військовому арсеналі з складу пороху. Згинуло богато людий.

СЕРЕД РОСІЙСЬКИХ МОНАРХІСТІВ.

В монархістичній газеті „Руль" від 23. травня надрукована телеграма з Парижа від власного кореспондента. В цій телеграмі сповіщається про приїзд Миколая Миколаєвича до Парижу й про його зустріч. Газета сповіщає, що для зустрічі великого князя була відряджена французька почесна охорона, що в ній брали участь представники французького уряду, армії й російських організацій. Великий князь приняв генералів Міллера, Кутенова і Шатінова, після цього поїхав в Сен-Деці під Парижем, де буде жити.

Ширять відомости, що Миколай Миколаєвич окрім загального маніфесту до російських громадян, готує також маніфест „до гордого, незалежного народу".

„Новое Время" містить статтю, в якій зазначає, що поставлення на чолі монархічного руху Миколая Миколаєвича не означає наміру монархістів реставрувати монархію. „Всі Росіяне, — каже „Новое Время" — бачать в ньому не великого князя із царюючого (!?) в Росії дому, а свойого верховного командуючого в минулій війні. Цей простий, прекрасний „русскій человек", сильний, чесний для якого дорогі всі „русскіе люди" без ріжниці, який стоїть понад партіями, для якого дорога тільки батьківщина, для якої він готовий віддати не лише своє царське походження, але й саме життя, він лише й може стати на чолі руху, який, ліквідувавши большевиків, відновить російську державу".

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВИХИЛЕННЄ ГОЛОВИ З ВОЗА.

В одним бруклінськім шпитали помер 16-літний хлопчина Росалю Маскері, котрого відставлено там того самого дня з розбитим черепом. Поліція переконалася в спеціяльнім слідстві, що нещасній розбив собі череп, коли їдучи підземною зелізницею, через міст Мангетен, що лунить дільницю Мангетен з Бруклином, вихилив голову з вікна воза та розбив її об зелізний мостовий стовп. Наслідком удару хлопець впав до середини воза. Кілька жінок на вид випадку скрикнуло, одна дівчина омліла. Та хлопчина за хвилю встав та спокійно сів на лавку. На запити зажурених пасажирок відповідав що він зовсім здоров. Доперва по якімсь часі став нарікати на біль в голову. Його забрали до шпиталя, і тут він скоро помер.

НІМЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР КУНО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО РУРЩИНА ВИДЕРЖИТЬ В БОРОТЬБІ ПРОТИ ФРАНЦУСЬКИХ НАЇЗНИКІВ

БЕРЛІН, 25. червня. — Німецький канцлер Куно говорив нині в Кенігсберґу, у Східній Прусії, на отворенню хліборобської вистави.

Він згадав про рурську справу і сказав, що ціла Рурщина рішена видержати до кінця в боротьбі проти французького наїзду, при помочі „пасивної резистенції" (безмитного опору).

За Рурщиною, казав він, стоїть ціла німецька нація і німецьке правительство не може сеї боротьби скінчити, бо вся її німецька нація.

Німецький нарід, говорив він далі, хоче жити в мирі і не хоче богато обіцювати, але хоче заплатити аліянтам стільки, скільки лише у його сили.

Закінчив свою промову заявою, що він певен побіди свого народу, коли він устоїться твердо в боротьбі проти ворога.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО ЗАХОПЛЕННЄ АЛЬКОГОЛЮ НА БРИТАНСЬКИХ КОРАБЛЯХ

ЛОНДОН, 25. червня. — Премієр Стенлі Болдвин заявив нині в палаті громад, що британське правительство не має чого протестувати проти розбиття печаток британського митового уряду американською владою на складах алькоголю на британських кораблях, коли вони появляться в американських пристанях.

Він сказав, що британський митовий уряд опечатовує ріжні засоби на британських кораблях тільки тому, щоб їх не рушано на британських водах, але се ще зовсім не охороняє цілости тих печаток на чужих водах.

Він признав, що Америка має право розбити такі печатки, бо таксамо і Велика Британія розбиває чужі митові печатки на своїх водах.

АНГЛІЙСЬКИЙ ГОРІВЧАНИЙ БИЗНЕС ВЕДЕ АГІТАЦІЮ В АМЕРИЦІ

ЛОНДОН, 25. червня. — Лорд Естор закинув англійському алькогольному промислови, що веде в Америці пропаганду проти прогибіції. Він каже, що сей промисл працює теж для того, щоб поваляти при слідуючих виборах кандидатуру його жінки, котра тепер є посолкою в англійській палаті громад і гадає знову кандидувати. Горівчаному промислови не подобалось, що вона веде агітацію проти горівки в Англії.

ІЗ СВІТОВОГО СУДУ

ГАГА, столиця Голяндії, 25. червня. — Нині на сесії світового суду був німецький суддя, котрий вислухав справу домагання Англії щодо проїзду німецьким Кільським каналом.

Аліянти домагались від Німеччини 150,000 франків „відшкодовання" за те, що вона не пропустила Кільським каналом британського корабля.

Фінляндський суддя буде нині виказувати перед світовим судом, що він має право вирішувати спір між Фінляндією і Росією за Карелію. На його погляд світовий суд повинен сею справою занятись хочби тому, що йому поручила П. Ліса Народів, яка створила світовий суд, і яка тимсамим може поручити йому до вирішення ріжні спірні справи.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ, 25. червня. — На американський памятковий шпиталь в Неї, у Франції, Американці зложили вже першого дня $113,000.

Загальна сума будови шпиталю має виносити пів міліона долярів.

КЛОПОТИ З ГОРІВКОЮ

ПАРИЖ, 25. червня. — Французькі винахідники радять, щоби французькі кораблі перед допливом до американських вод кидали паки з горівкою в море і держали їх на якорі, поки корабель, вертаючись з американської пристані, знову їх не забере на поклад.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ХОЧЕ ЗАБРАТИ РАДІОФОНИ

ПАРИЖ, 25. червня. — Французький сенат буде розглядати справу радіофонів у Франції, а зокрема справу французької радіової компанії.

Сенат має подбати про те, щоб радіофонові підприємства перебрати на державу. Держава має вже яко монополь бездротні телеграфи, а тепер для доповнення взяла би і радіофони.

УСПІХ АВСТРІЙСЬКОЇ ПОЗИЧКИ В АМЕРИЦІ ДОДАЄ АВСТРІЙЦЯМ НАДІЇ

ВІДЕНЬ, 25. червня. — Австрійський премієр о. Зайпель заявив у приватній бесіді, що Австрія привязує велику надію до американської участи в австрійській позичці.

Він заявив, що, заразом, Америка зачинає нині більше інтересуватись Австрією. Американські капіталісти вкладають свої гроші в австрійські бизнеси. Тепер Американці взяли значну частину австрійської часової позички, а є надія, що візьмуть визначну участь також і в другій довгочерешевій і більшій позичці.

Се довіре американських фінансістів до австрійського бизнесу, казав він, додає Австрійцям надії і охоти до праці для економічної відбудови републики.

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО ПІНИ ЦЕРКВИ Є ТУ ПРИЙМАЄ УКР. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ СТАРШИХ І МОЛОДШИХ. БЕЗ ВІКУ ОБМЕЖЕННЯ. ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПОДБАЙТЕ ЗА ОЦЕЙ ЧАС ПОЗИЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРОСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА ОЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕННИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Вал. У. Н. Союзу 1338 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ФОШ ПРО ПОЛЬЩУ І ЧЕХІЮ

Знаємо, з якими парадами приймали французького генерала Фоша в Польщі і в Чехії.

Коли він вернувся до Парижа, мав нум інтерю представник „Матена", котрому він ось що заявив:

„Польща є краєм сильним, в цілій повні розвою та організації. Зосібна технічна організація робить там великі поступи. Поляки просили мене о уділенне деяких порад і я їм їх уділив, хоч вони їх не потребували. Поляки знамениті вояки, що мають всі військові чесноти. Їх військо також солідне що до методи і дисципліни, котру собі чимраз більше присвоює. Польща є сильним бастіоном, котрий впрочім не потребує сподіватись якогось поважного заатакування.

У Чехів найшов я також сильну армію, ведену знаменито французьким генералом Мітельгозером, що має начальну команду. Се вже інша раса. Може бути, що вона має меньше добрих прикмет як польська, але вона має зате глубоке знанне техніки. Все, що роблять Чехи, роблять з великою перфекцією (досконалостю) аж до найменьших подробиць. Сей край також добре адміністрований і ведений, а його діяльність так плодотворна, немовби він був богатий в досвід уже від віків".

Також кореспондент „Тану", що їздив разом з Фошем, дуже хвалить господарський стан чеського краю, що пригадує Францію.

Хотячи бути справедливим, треба признати, що характеристика Фоша влучна. Поляки є ліпшими жовнірами як Чехи, але Чехи є ліпшими господарами, і за їх корону вже тепер дістане більше як 2,000 польських марок. Та на скоре банкротство Польщі ще не числім! Франція все в послідній хвилі підіпре той валячийся фінансово „бастіон". А важним для нас є факт військової перемоги Польщі. І тому дуже слушно підніс у „Свободі" „Чуй-дух", що нам треба конче вишколювати наш власний генеральний штаб. Послідних чотири роки цілковито страчено для сеї справи! Ну, що-ж?! Треба бодай тепер надложити опущене!

Клим Обух.

УКРАЇНА ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ МОСКВОЮ

І знова в аґентській большевицькій шматочці, що видається в Америці за московські гроші для баламучення українських робітників, появилася стаття з вихвалюванням спокою на Україні.

Для схарактеризовання сеї, не першої і певно не послідної, брехні московських аґентів вибираємо з большевицьких газет на Україні ось таку кицицю вісток:

У Винниці розстріляно 85 Українців за повстанчу діяльність, скривану під маскою „Просвіт".

За повстанне в Сквирі розстріляно 8 осіб.

В Житомірі почалася розправа проти 36 українських селян за участь в повстаннях. Більшість з них правдоподібно розстріляють.

Харківська чрезвичайка арештувала велику масу українських робітників та студентів за видане відозви проти московської комуністичної партії, — відозви, виданої з приводу святкування якоїсь річниці сеї партії.

В Полтаві большевики засудили на розстріл за участь в повстанню Левченка, Мігулю та ще 5 других Українців.

На Волині засуджено на розстріл величезну масу селян та вчителів.

З Одеси вислано відділи кінниці на боротьбу з повстанцями.

Большевицька влада нагородила „медалею червоного прапора" большевицьких військових командантів Фріновського, Літвінова та Кровца за те, що вони відкрили повстанчу організацію українських селян київського повіта та знищили до тла цілу низку сіл, яких населенне мало бути вмішане в сю організацію.

Большевицький військовий командант Фрунзе видав наказ до всіх начальників частин червоної армії, що йдуть битися проти повстанців на Волині та на Поділі, щоби вони палили всі села, через котрі проходили повстанці.

Волинський губерніяльний виконавчий комітет видав військовій команді приказ розстрілювати всіх людий, які не можуть належито себе вилегітимувати; розстрілювати закладників сіл, яких найдене зброю; палити хати та роздавати суспільне майно родин тих повстанців, що втекли зі села.

В той спосіб проявляє Україна своє вдоволенне з московською большевицькою влади, так захвалюваної большевицькими наймитами, і в той спосіб проявляє московська большевицька влада своє вдоволенне з українського вдоволення сею владою.

УКРАЇНСЬКЕ ЖНИВО В АМЕРИЦІ

Українці в Злучених Державах переведуть добре сьогорічне жниво, коли зберуть в літі бодай 2,000 нових членів, старших і малолітних, для своєї організації Українського Народного Союза.

Літо мине і спека мине, але доробок для У. Н. Союза останеться і на холодну осінь та на студену зиму, для добра всіх членів й усього народу.

Тож до діла всі як один, тямлячи стару правду: Один за всіх, всі за одного!

ЯК ПОЛЬЩА ПОЗБУВАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ З ВАРШАВСЬКОГО СОЙМУ.

(Від власного кореспондента).

Не подобається Польщі, що з Волині, Холмщини, Підляша й Полісся вийшло значне число українських послів і вона вже знайшла способи, як число українських послів зменшити.

Поки-що треба зазначити дваю такі способи, а згодом певне Польща видумає їх більше.

Один спосіб: обвиняти українського посла за такий злочин, який спричинює утрату мандату. Суд виступає з обвиненнями і звертається до сойму з домаганням дозволити судити посла. Сойм, очевидно, коли ходить о українського посла, такий дозвіл радо дав. Посла замикають до слідчої вязниці. Потім судять і засуджують. Де ви бачили польський суд, який не засудив би Українця? Ну, і посол тратить мандат і замість у польськім соймі сидить у польській тюрмі.

Сей спосіб примінила Польща поки-що до українського посла **Марка Луцкевича.**

З приводу промови, яку він виголосив на площі Юра у Львові 18. марта як протест проти рішення Ради Амбасадорів з 14. марта 1923 р., польський суд виступив проти нього з обвиненнем у державній зраді. Польський сойм на внесенне суду рішив видати Марка Луцкевича судови і так Марко Луцкевич мав опинитися в польській тюрмі — сперш-му як обвинений в слідстві а потім як засуджений.

І коли він доси не сидить в польській тюрмі, то тільки тому, що польські власти не могли його дістати в свої руки. Де він ховається, невідомо; в польській пресі була відомість що він виїхав на Радянську Україну.

З його листа поміщеного в віденськім „Українськім Прапорі" (ч. 20 [illegible]) можна видить, що він рішив не йти до польської тюрми, тільки уриватися перед польськими посіпаками до того слушного часу, коли зможе виступити як „один з местників за наруги — кривди над Українським Народом".

Словом, Марко Луцкевич вже не буде засідати в польськім соймі. Одного Українського посла Польща позбулася.

Другий спосіб: уневажнювати мандати українських послів на тій основі, що вони не мають польської державної приналежности, отже є чужинці і тому не мають права бути послами.

З таким закидом звернулися польські власти поки-що проти двох українських послів: лікаря Миколи Пирогова з Ковля і Василя Комаревича з Володимира.

Справу Пирогова рішив найвисший суд 1. мая — так, як сойм Польщі треба! А саме, ствердив, що Пирогів не має польської державної приналежности і тому тратить посольський мандат.

Справу Комаревича суд відложив на місяць для предложення ріжних документів.

Справи Пирогова показує всю самоволю й тенденцію польських властий.

Пирогів жив у Ковлі від 1900 р., мав там нерухомий маєток і довгі роки був міським головою. підчас світової війни, коли, Ковель мали заняти армії центральних держав, він разом з іншими евакуованими виїхав з Ковля до Київа, але в 1919 р. знов вернув до Ковля.

На основі міжнародного права і міжнародних договорів коли якась територія переходить від одної до другої держави, то всі мешканці сеї території тратять державну приналежність попередньої держави й набувають державну приналежність нової держави.

Територія, на якій Пирогів мав від 1900 р. постійний осідок, перейшла від України до Польщі. Тим самим Пирогів утратив українську і набув польську державну приналежність.

Одначе польський суд протизаконно рішив, що Пирогів не має польської державної приналежности, і позбавив його посольського мандату.

Чи так само польський суд рішить справу Комаревича, — побачимо.

Так в польськім соймі стало двома українськими послами менше, а за деякий час певне й Комаревич утратить мандат.

Правда, на основі виборчого закона на місце тих послів мають прийти нові з тої самої виборчої листи, але Польща і проти них щось видумає.

Зрештою мабуть Польща швидко візьметься до радикальнійшого „очищування" польського сойму з не-польських послів. В польських політичних кругах носяться з пляном такої зміни виборчого закона, щоби ослабити силу національних меншостий в польськім соймі.

Прага 24. мая 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

ДО НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ В ЕВРОПІ

МАЛЕНЬКА ПРОСЬБА.

Лихоліття, яке переживає наш нарід під окупацією Московщини, Польщі і Румунії, спричинило занепад українського громадянського життя і недолю українських установ.

Кромі ізза сеї окупації повстали чисельні оселі української еміґрації в чужих краях в Европі, котрі орґанізують культурні та гуманітарні товариства та інституції, які дуже часто потребують підпертя від старої многочисленної і доволі заможної української іміґрації в Злучених Державах і в Канаді, а також і в Бразилії.

Саме від тих товариств та інституцій українська преса в Америці дістає до поміщення всякі **довгі звіти** з діяльности і всякі **довгі поклики** у справі допомоги.

Задоволити вимоги нашої европейської еміґрації і старається всі ті звіти і поклики по змозі містити.

Але мусимо признати, що їх забогато, як не щодо числа так що- розміру, і ми, хотяй дуже нерадо, мусимо деякі звіти і відозви відкидати, іменно лише тому, що вони задовгі.

Довгі звіти і поклики не тільки що забирають нам богато місця, але вони також не сповняють свого завдання, бо довгих звітів і покликів часто читачі, навіть не читають а тільки переглядають, і через те не дуже ними переймаються.

Аби сьому зарадити наша рада така:

1. — Відозви і звіти мусять бути дуже короткі.

2. — Відозви і звіти можна присилати частійше.

3. — Кромі відозв і звітів часто висилати до американської преси **короткі новинки** про діяльність товариств та інституцій і громадське життє земляків.

Перша так зачала інформувати українську пресу в Америці Спілка Українських Студентів в Берліні, а за її прикладом повинні пійти всі другі українські товариства та інституції на еміґрації в чужих краях в Европі.

ЗІЗД СОЮЗА СТУДЕНТІВ ЧОРНОМОРСЬКИХ НІМЦІВ В НІМЕЧЧИНІ

З Берліна пишуть нам:

В днях 22. до 24. травня (мая) с. р. в місті народження великого німецького поета Шіллера, Марбаху над Некаром, відбувся Зізд „Союза Студентів Чорноморських Німців в Німеччині", на який запрошено представника Спілки Студентів Українців.

Зізд відбувався дуже урочисто. Кромі учасників Зізду були запрошені представники многих організацій як місцевих так і тих, що мають до діла з німецькими кольоністами.

З чужинецьких представників запрошено лише нашого.

Дружні відносини Спілки з Німцями студентами з України почались і більше або меньше інтензивно продовжуються ще від 1921 р. В основу їх покладено спільне бажанне використати час студій для взаїмного ознайомлення і зрозуміння та пізнійшого перенесення сього зрозуміння і на Україну.

„Ви і ми сини одної і тоїж Батьківщини-України" — пишуть в одному зі своїх листів студенти Німці з України. „Наші прадіди перед сотками літ залишили Німеччину і знайшли на Україні другу Батьківщину. Ми цілим життєм нашим звязані з Україною і українським народом. Ваша доля — наша доля. Єдиймось під єпільним прапором відродженя вільної незалежної України".

Представник Спілки у свому привіті вказав на велике значінне тих гарних відносин, які виробляються тут на чужині поміж українським студентством і студентами Німцями з України. „Не забувайте, любі земляки, — казав він, — що в тих могилах, якими вкрилась Україна в останні роки, поруч з Вашими братами лежать вірні сини українського народу. І ті і другі полягли у відважному бою проти наїзників, які лише прапор свій змінили з трикольорового на червоний, а в усьому лишились тими-ж північними гнобителями, що і Вас і нас протягом століть старались знищити духово-національно і економічно. Се не далось їм і не вдасться. Запорукою тоїж се, що вчас найдовшого лиха німецького та українського народу не йдемо ріжними шляхами, а хочемо ознайомитись і пізнати одні одних".

Сей зізд був ще одним яскравим доказом, що студенти Німці з України не лише думками а й ділом єднаються з українським студентством під спільним прапором праці для Батьківщини-України.

А. Падолист.

Вони блукали в межиріччі
Й шукали світло, вогнище,
А не знаходячи — в зневірі —
Один одному, ніби звірі
Трощили серце каміне!
І враз два гір ударив промінь,
До нього всі вони пішли...
У грудях в них спалахнув промінь...
Серця співали, а відгомін
З гори їм кидали орли...
Полізли всі вони на гори
І день і ніч невтримно йдуть!
Уже вони в хмарках прозорих,
Вже хмари далі й скоро... скоро
Вони проміння досягнуть, —
Аж тут орли з гори злетіли
І дзобами у груди їх...
Невтрималась і... полетіли...
А з їх пораненого тіла
Струмок рубоновий побіг...

НА СХІД, НЕ НА ЗАХІД!

Большевики кажуть, що по 14-ому марта, 1923, серед галицьких українських націоналістів повстав розлам. Одні буцімто тягнуть ще на Захід, до Західної Европи, до алянтів, — а другі вже зачали тягнути на схід, до советської Росії. До таких, що нібито тягнуть до алянтів, большевики причисляють і „Свободу".

Се очевидна брехня, яку кождий розумний чоловік наглядно бачить. Ані наша часопись, ані загалом Українці в Галичині, чи в Америці, не тягнуть до алянтів.

Іншими словами, ані Українці в Галичині ані в Америці в боротьбі за визвіл Галицької України не орієнтуються на алянтів. Жадних своїх політичних обчислень не вяжуть ані з матеріяльною ані з моральною помочю алянтів у сій боротьбі.

В Українців в Галичині і в Америці є така орієнтація:

Творімо силу. Опираймось на власній силі. Числім тільки на поміч України, значить українського народу і тої державної сили, яку він творить і створить в місцевій боротьбі ПРОТИ московської большевицької окупації.

А що Велика Україна лежить на схід від Галичини, не на захід, так наша орієнтація: — На схід, не на Захід!

Сю орієнтацію приняли Українці, чи Галичани чи Придніпрянці, котрі хотять скинути ярма окупації із своєї нації. Вони працюють і творять українську державну силу, з якої неодмінно виросте українська держава. Виросте як сума спільної праці і спільних змагань і спільних сил.

НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО ВІДРОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ ГРУЗІЇ І УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО.

У неділю 27-го травня (мая) с. р. грузинська кольонія в Берліні урочисто святкувала національне свято відродженя державности Грузії. На це свято були запрошені і українські студенти.

Спілка Студентів Українців у Німеччині надіслала листпривитанне до грузинських студентів, в якому висловила свої побажання, щоби грузинський нарід як найскорше осягнув свою мету і святкував своє велике свято у звільненні від ворогів Грузії.

Представник Спілки на святі склав слово привіту до всієї грузинської кольонії в Берліні і заявив щире бажанне українських студентів розвивати і зміцнювати дружні звязки з грузинським студентством та громадянством, щоби спільно і в порозумінню вести працю за визволенне як України так і Грузії від спільного ворога московського наїзника.

Всі присутні грімкими оплесками виявили своє задоволенне і повну солідарність з думками, висловленими представником українського студентства.

Володимир Бирчак.

ЩО ЧУВАТИ?

— Товаришу, що чувати?

Кілько разів на день ви чуєте се слово? Ви чули його на вулицях Львова в листопаді 1918 року й чули його у Станиславові в маю 1919 і чули його в Чорткові й Борщеві і в Камянці і у Відні і в Німецькій Яблінці й на Домбю... І чули ви його в Рівнім і у Винниці і в Могилеві і у Старій і Новій Ушиці і в Перемишлі і знов у Львові і знов у Відні. Десять разів вичислить усі місцевости на земній кулі, де тільки живуть наші земляки — а всюди почуєте се питанне. Що більше: ви спізнаєте спеціяльний тип людий, які цілими днями тільки й бігають по вулицях і звітують:

— Товаришу, що нового?

Рано, в полудне й у вечір. На вулиці, в казарні, в театрі й дома і в бюрі.

— Товаришу, що нового?

Я розумію добре. Є люди, які жиють самі, своїм життєм, своїми ідеями. Сі носять усе свою дорогу Вітчину у своїй груди, носять доти, доки живе їх грудь. Та грудь кріпка як найкріпша твердиня. — Що нового? — А щож нового може бути? Нічого нового, бо вірив я вчора в нашу справу, вірю нині, й завтра однаково віритиму. Бо ні буря, ні грім, ні лють ворога, ні його підлестня хитрість не вирве мені тої віри з груди. Що нового? Нічого — я все і всюди однаково вірю.

Але є й люди, які жиють без отсеї віри. Є люди, для яких вітчина істнує не в їх власній груди, а десь поза нею й поза ними. А там поза ними розбурхане море. Бе филями, раз прегожими, то знов смертоносними. Бе филями й на них наводить страх. І вони раді що дня, що години почути якусь добру вістку, що їм додалаб сили. Вони подібні до стінних годинників, що тільки уложені нормально йдуть. Та воєнні події й наше лихоліття вивели їх із нормального положення й вони втратили усю свою силу. Що дня, що години треба пальцем кивнути їх маятник, що дня, що години майже, потребують вони доброї вістки, щоб могли далі йти.

— Товаришу, що чувати доброго?

Брате, коли сам ти маєш сильну віру, кинь йому день у день добру вістку, нормальний час уложить знов нормально ті годинники й вони добре йтимуть.

Володимир Бирчак.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! БАТЬКИ! ПОЗІР!
В НЕДЛЮ, 1. ЛИПНЯ 1923
о 2-ій годині пополудни відбудеться в Народнім Домі

ЕҐЗАМІН

Ваших дітий Української Школи при Нар. Домі (на горах міста)
Джерзи Сіті, Н. Дж.
Проситься всіх прибути!

49-50

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ІНШИХ РІЧИЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ.

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ.

ПО КАТАСТРОФІ.

Від негативізму до позитивізму

(З львівського „Діла").

I.

Стоїмо в обличчу великої національної катастрофи, одної з найбільших які знає тисячелітня історія України: упадку Української Держави і важких наслідків сього історичного факту. Наслідків на цілій лінії. На цілій майже українській етнографічній території, у всіх майже областях українського національного життя. Над Дніпром і над Дніпром, політичних, культурних, економічних.

Катастрофа ся стане ще більшою, коли візьмемо під увагу обставини, в яких вона скоїлася. Як корисно, казково корисно обставини ці зложилися були для нас — починаючи від спадення з нас вікової неволі на цілій нашій етнографічній території (буквально!) після упадку Росії й Австро-Угорщини, аж до могутньої чужої протекції і допомоги для збудування незалежної Української Держави!

Та просто страшно виходить катастрофа ця, коли поглянемо на неї крізь призму, що покаже нам її головні причини й головних виновників. Причини і виновники, які довели до того, що 40-міліонний український народ — одинокий нині великий культурний народ на світі, який і надалі не має ще своєї власної національної держави, і який під тим оглядом має за товаришів недолі тільки 236 міліонів азійських Індів, 64 міліонів азійських Монголів, 27 міліонів африканських Кафрів і Зулюсів, 10 міліонів американських Індіян.

Такий оконечний результат великої світової війни 1914 — 1918 рр. для України. Такий результат великанських жертв крови і матеріяльних, які у війні сіи, і після неї вже, зложив український нарід. І яка принесла здійснення національних мрій цілому рядови близших і дальших сусідів наших — до маленької Литви включно.

Що завернемо подій, які перейшли уже до історії й які спричинили нинішню нашу катастрофу. Але коли з катастрофи сеї хочемо скористати на будуче, то мусимо запитати себе, які були її головні причини та хто передовсім несе вину за неї — і з того всього здати собі ясну, щиру, безпристрасну справу. Ми мусимо катастрофі сій заглянути сміло в чі — так, як се роблять по кождій катастрофі на війні тямучі військові генеральні штаби. І як вони — витягнути відповідні висновки.

II.

Приглянімося катастрофі нашій з 1918 р. дещо блище.

Вже сам спосіб, в який повстала Українська Держава в 1918 р. мусить глибоко застановити кождого тямучого Українця. Бо й справді. Чи не слід глибоко застановитися, поставивши тільки побіч себе такі факти: великий 40-міліоновий український народ, з чого 3 міліони зі зброєю у руках, при рівночасним розвалі Росії взагалі й російської державности на Україні з окрема — з одного боку — і необхідність кликати аж чужу поміч, щоби на Україні збудувати Українську Державу — з другого?

Чому Українська Центральна Рада що не тільки проклямувала українську державність, але й закріпила українську землю на українськи мселянством, була приневолена кликати аж чужу поміч для збудування Української Держави на Україні — се ми всі знаємо аж надто добре. Була приневолена, бо українські збройні міліони або стояли в рядах ворогів України, або — по влучному німецькому вислову — творили на Україні — Мексико...

І отсе становище українських народніх мас у сій високо історичній хвилі — се перше, на що треба звернути увагу кождому, хто шукає за причинами нинішної нашої національної катастрофи. Звернути увагу — і тут боко застановитися.

Ще глибшої застанови вимагає те, що мало місце на Україні дальше. Не зважаючи на повний розвал Росії з одного боку та на могутню чужу допомогу з другого — ми всеж таки Українські Держави на Україні не збудували.

Чому? Бо місце стихійних негативних сил, які від першої хвилі виявили були повне нерозуміння Великого Моменту, який переживає Україна і для приборкання яких Українська Центральна Рада покликала була чужу збройну поміч — місце згаданих негативних сил скоро, дуже скоро, заняла сама... Українська Центральна Рада. Свідчить про се наглядно ціла дальша діяльність Центральної Ради. Діяльність, результат якої був важкий своїми наслідками, конфлікт між згаданою Радою і покликаними нею Німцями. Конфлікт, викликаний не ізза національно-державних, але виключно з соціяльно-економічних причин.

Конфлікт сей покінчився, як відомо, державним переворотом на Україні й усуненням соціялістичної Центральної Ради від державної керми, не торкаючи зовсім української державности як такої. Та у відповідь на зміну внутрішнього устрою Української Держави українська соціялістична і з дрібними виїмками також і не соціялістичні інтелігенція з великим завзяттєм кидається у вир бойкоту, саботажу й анархії та з повною свідомістю організує збройне повстання українських мас проти Української Держави. Збройне повстання в ім'я знова соціяльно-політичних кличів і в спілці з московськими большевиками (порозуміння В. Винниченка з Х. Раковським і Х. Раковського з повстанчими отаманами!), яке завалило Українську Державу і видало Україну в руки нинішніх власників її.

І отсе становище української інтелігенції у сій високо історичній хвилі — се друге, на що треба звернути пильну увагу, шукаючи за причинами і виновниками нинішньої нашої катастрофи.

Все-инше, що мало місце на Україні і дотично України опісля, як український погром у Галичині й на Великій Україні в 1919—20 рр., Українську Землю від Карпат по Кавказ, а вкінці формальна остаточна ліквідація української державности в Парижі і в Москві в 1923 р.— се вже наслідки тільки катастрофи, яку спричинили в 1918 р. над Дніпром саміж Українці.

Наслідки — а не суть катастрофи.

III.

Чи усвідомлення причин сучасної національної катастрофи в нас наступило вже?

Аж надто вимовну відповідь на се натакне дає наша сучасна політична публіцистика. Однаково: книжкова, журнальна і газетна. Однаково: краєва і загранична.

Перегляньте тільки найновійші наші публікації з того обсягу. Як реагують вони на велику катастрофу, яку переживає саме нація? Чи багато в них глибшої застанови над причинами сеї катастрофи? Чи багато зусиль скористати з досвіду, який так дорого коштує нас? Чи багато охоти навчитися чогось з лекції, яку отсе знову дала нам історія?

А політична публіцистика — се зеркало думок народу. Се — сумління нації.

Не маю наміру подавати тут подрібного огляду сучасної української політичної публіцистики. З окрема — політичної публіцистики провідних органів сучасної української політичної думки. Зверну увагу тільки на дещо, що найбільш вражає думаючого читача. На те, що найбільш характеристичне для нашої політичної публіцистики під сучасну хвилю.

Отже передовсім слід ствердити ясно: повну майже недостачу в нас глибшої застанови над причинами нинішної нашої катастрофи. Глибшої застанови — і самокритики. Перегляданючи політичну нашу публіцистику за останні 5 літ, мається враження, що 1917—1918 рр. в нас зовсім не було та що 1919—23 рр. впали на нас наче грім із ясного неба.

Правда, є дрібні виїмки. Та виїмки тільки ще більше підчеркують загальне правило.

Як дуже ріжниться під сим оглядом від української нпр. публіцистика російська (розум. — емігрантська)! Там-же жива аналіза причин, що привели Росію до нинішнього катастрофічного положення. Аналіза причин не тільки безпосередніх, але й глибших — до безпощадного самовинування включно, якого зразок український читач може прочитати нпр. в Л. Н. В. 1923, кн. III, ст. 263.

Та не тільки недостача глибшої застанови над причинами нинішної нашої катастрофи та брак самокритики характеризує сучасну українську публіцистику. Ще більш характеристичне для неї щось инше. А саме: виправдування, похвалювання а то й дальше проповідування того, що привело на нас нинішню катастрофу.

Загляньте нпр. до провідного краєвого журналу, Західної України „Л. Н. Вістника", 1922, кн. VI, ст. 281 і ви побачите наглядно, що становище Українців в 1918 р., яке довело до упадку Українську Державу, не тільки оправдане, але з українського національного погляду навіть похвальне, а всі, що инакше дивляться на сю справу — москвофіли!

Загляньте дальше до другого журналу — органу еміграції з Вел. України „Нової України", 1923, кн. 1—2, ст. 64-65 — і ви знова побачите наглядно проповідування вищости соціяльно-політичних інтересів над національно-державними — про повідування отже і дальше того, що є одною з головних причин упадку Української Держави в 1918 р. і нинішних наслідків того упадку.

Вже як природний наслідок згаданого вище становища нашої публіцистики є третє, що характеризує її. Се шукання головних виновників нинішньої нашої катастрофи не серед нас самих, але поза нами — звалювання вини на других.

Загляньте знова до третього журналу — органу галицької еміграції за кордоном: „Визволення", 1923, III, ст. 1—2 — і ви прочитаєте там між ин. дослівно ось що: „Що Україна розшматована на чотири части, поневолені чужими державами, що український народ мусить ще зажити важку боротьбу за шлях до ясної будучности, — винен сьому той великий, страшний злочин, який сповнили побідні держави антанти, потоптавши прапор самовизначення і повернувши світ у варварство!"

Та-отсе становище нашої політичної публіцистики до найновійшої нашої національної катастрофи та її наслідків, се ще не все, що викликує невідрадні рефлекції в уважного читача.

Не менш негативне враження викликає й те, що згадана публіцистика пропагує як засоби, які мають вивести націю з нинішньої її недолі та завести її до її остаточної мети.

Отже передовсім: нехіть до орієнтації на власні сили. Бо в орієнтації сій Л. Н. В. (1922. V, 156) бачуть тільки „познаки втоми волі і думки" — у противстві, очевидно до орієнтації на чужі сили, що познак таких немає.

Отже дальше: відраза до органічної праці. До праця ся пригадує томуж Л. Н. В. (тамже) „працю органічну" в Польщі, що „зачалася ревізією традицій 63 року, а скінчилася добровільним судилом польської делеґації в урочистости відділення памятника Катерини II. у Вільні 24. вересня 1904 р." І обудуванням польської держави — слід докінчити.

А за те: „активізм", „громадження енерґії нації", „національна революція" — Л. Н. В. (1923, I-II). Та яка користь з перечислених засобів, коли нація не вміє вдержати тривало їх здобутків?

А за те: ксенофобія, зоологічна ненависть до „чужинців, що поволі на Україні — отсе другий шлях, яким гадають завести націю до волі другі наші публіцистичні органи в краю і за кордоном. Та яка користь з найбільшої ненависти ксенофобії до чужинців, коли в нації нема ще такої ненависти до свого — національного?

І т. д. і т. д.

IV.

Де вихід з нинішньої нашої великої національної катастрофи? Де шлях, що веде до визволення нації?

Перше, ніж дати відповідь на поставлені питання, треба відповісти на питання, що таке визволення?

Всяке визволення складається з двох етапів: 1) скинення неволі; 2) вдержання здобутої волі.

Та як у нас загально розуміють визволення

Ми всю нашу увагу звертаємо тільки на перший етап його — негативний: боротьбу з неволею.

На другий етап визволення — вдержання здобутої волі — ми в нашій національній праці досі не клали належної ваги.

А тимчасом отсей другий етап визволення — куди важнійший етап, ніж перший. Бо ми маємо у всесвітній історії цілий ряд прикладів, коли народам вдавалося скинути зі себе неволю, та всеж таки вдержати за собою здобуті хвилево волі вони не зуміли. З окрема — дуже повчаюча під сим оглядом історія визвольних змагань українського народу. Пригадатиб тільки Хмельничину та 1918 рік, щоби наглядно переконатися про правду сказаного вище.

І на отсей другий етап боротьби за визволення — етап позитивний — слід звернути увагу українському громадянству.

В чім його суть?

У заложенню серед нації кріпких гранітних фундаментів під тривале визволення.

Фундаментів: моральних і матеріяльних.

Передовсім — моральних. Бо і найбільші матеріяльні засоби не принесуть нації визволення з неволі, коли нація не охоче пожертвувати їх для свого визволення. Правду сього зайвий раз досвідчила на собі дуже трагічно саме Україна.

В якім напрямі повинна йти моральна підготовка нації до майбутнього тривалого визволення, се показує нам дуже наглядно аналіза причин нинішньої нашої катастрофи. Вона повинна йти в напрямі виліченя нації з двох недуг: з анархії та з нездорового матеріялізму.

Ми мусимо вже раз усвідомити собі, що першим завданням громади і нації — се громадська і національна карність і дисципліна. Що анархія і міжусобиці роблять з громади і нації безладну і безсильну масу, яка ніколи не встоїться перед зорганізованим напором противника і мусить впасти жертвою його затій. Памятати про се ми мусимо завсіди і всюди як члени громадських організацій і як члени нації, як одиниці і як збірне тіло.

Ми мусимо дальше усвідомити собі що визволення нації можливе тільки тоді, коли справі сій будуть підпорядковані всі инші справи: матеріяльні, клясові, партійні, особисті. Що ставлення матеріяльних, клясових, партійних, особистих справ вище національних веде безумовно до національної катастрофи та що національна катастрофа дотикає також і матеріяльних інтересів нації. Наглядний приклад: Велика Україна.

Та передовсім ми мусимо усвідомити собі глибоко одну що головна вага визволення нації лежить не у негативнім етапі його, але в позитивнім. Що значно лекше скинути зі себе неволю, ніж вдержати осягнену волю. Що український народ уже нераз скидав зі себе кайдани неволі, та ніколи не вумів закріпити за собою волі.

І підняти плянову, систематичну, реальну, позитивну працю в напрямі приготування нації до зустрічі майбутньої волі — отсе велике завдання кождого, хто хоче собі справу з причин історичних і нинішньої нашої катастрофи.

Ів. Кревельний.

НАЙБІЛЬШИЙ КОРАБЕЛЬ У СВІТІ.

S. S. LEVIATHAN

ВЕЛИКАН морський — Левіатан се найновійший додаток до великої фльоти United States Лінії до Европи. Його перший відїзд буде до Саутгемптону і Шербурга 4-го липня 1923, о годині 10. рано Eastern Standard Time.

В додатку до Левіатан, United States Лінія має ще Одинайцять великих кораблів до Европи.

Тижневі відїзди до Бремен через Плимавт і Шербург з скорим полученням до Данцігу.

Обслуга на сих кораблях здобула собі світову славу. Ідіть до Вашого найблизшого агента днесь по інформації або пишіть впрост до:

UNITED STATES LINES
45 BROADWAY NEW YORK CITY
Managing Operators for
UNITED STATES SHIPPING BOARD

ВАША ДИТИНА ПОТРЕБУЄ

— принайменше кварту Борденa молока Рід А кождого дня в тижни.

Поспитайтеся Вашого доктора про користь і вартість уживання богато і доброго молока для ростучих дітий.

ЗАМОВЛЯЙТЕ МАСЛО І ЯЙЦЯ У ДОСТАВЦЯ МОЛОКА БОРДЕНА

BORDEN'S
Farm Products Co. Inc.
Telephone BERGEN 1127

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

З ЖИВОГО МЕДВЕДЯ.

Оповіданнє з часів панщини.

(4)

— Нехай так. Я вже знаю, як змайструвати решітку і замки до дверий. Вийде, чи увійде лиш той, кого я схочу впустити, чи впустити... Правда! Тепер нагадую собі. То я робив окутте до дверий в коморі і замок...

— Коли і як гадаєш викрасти, і як приставиш її до своїх циганів? І як все те зробиш, щоби пан не догадався моєї участи в цілім сім ділі? Або щоби не міг закинути мені, що я міг, та не перешкодив побігови...

— Все те лиши мені. Я вже маю плян. Решту вимудую тоді, коли буду приладжувати клітку для птички. Маємо богато часу... цілу добу.

— Ти можеш так говорити. Ти молодий. Але мої години почислені. Я, буває, сяду собі тріпітися до сонічка, з люльочкою в роті. Мені робиться так любо... Мій дух неначе засипляє, неначе лине у той світ. Я так і жду, коли душа розстанеся з моїм тілом. Коли маю лягати спати, я все вийду в сад... Пращаю ті груші, яблінки, вишні, що сам виплекав; гляну на зоряне небо, погладжу Сірка... Бо мені все бачиться, що як ясну, то ясну вже на віки. І нині боюся, що Бог покличе мене до себе, ще заки Оришка буде безпечна... Чуєш?... Хтось вертиться коло кузні... Може то пан підслухує?

Циган вхопив великий молот, підступив до дверий і став наслухувати.

— Твоя правда, — каже. — Хтось під дверми на підслухах. Стиснув молот і обережно відхилив двері. Хтось стрибнув за утол кузні. Циган за ним і хап за обшивку.

— Ти, злодію, що тут згубив?

— Не кричи! То я, Ярема. Хто у тебе?

— То справді Ярема. Агій! Ти чого підслухуєш, не вліз у хату.

— Бо в тебе хтось є. Я не хочу, щоби нині мене бачили тут.

— То старий Клепа. Ходи! Ти нам в саму пору нагодився. Оба увійшли в хату.

— Ти не в Молдаві? — Клепа спитав здивуваний.

— Я лиш до Снятина доїхав. Там передав мій товар мому приятелеви і сам скочив до Сивульського, приятеля покійного Харевича. Зорудував порученy мені орудку і разом з ним зараз поїхав до Галича вписати грамоту в гроді. Нас здивувало се, що грамота, яку небіжчик мав вписати в гроді, ще не вписана. Але вчера ми дізнались, що тут сталося. Ми здогадалися, чому грамота не вписана. Небіжчик мабуть з нею їхав до Галича і не доїхав... Чи знайшли грамоту?

— Яку? — спитав Клепа.

— Котрою небіжчик пускав Оришку на волю.

— Мабуть не знайшли... Або знайшли і спалили, бо Оришка лишилася, так як я, як всі хлопи села, рабом нового пана.

— Горе мені!

Ярема закрив лице долонями.

— Завтра о тій порі Оришка буде вільна.

— Та як? Увільнить її новий пан? Не вірю.

— Ми увільнимо її... Ми оба. Себто я і циган... Чи, радше, сам циган. Добре, що й ти тут.

— Як увільните? Іде її спрятати? Бо се друге важнійше і не таке легке.

— Заки розкажемо як, — обізвався циган, — ми ще самі не знаємо, як. Але, заки зачнемо, скажи нам одно... Чи ти маєш спосіб пробратися з дівчиною, як тобі її передамо, до Болдави?

— Чи я раз там був? Сідаю на віз, тай їду.

— Так не можна. Погоня піде в сей і в той бік, переймуть.

— Гм... Завтра з Галича іде водою великий сплав. Поведуть мої приятелі. Піде аж під молдавську границю.

— Всьо складаєся як найліпше. Ти, Яремо, зараз вертай до Галича. Спонукай твоїх приятелів, щоби не гаялися. Завтра о сій порі сплав, очевидно з дощу, мусить дожидати нас за Нижневом, перед Кутисками. Тут передамо тобі дівчину...

— Чи сплав великий? Мають дошки?

— Більший не може бути.

— То нехай приладнають його так, щоби міг перевезти на той бік пару коний з візком.

— На що?

— Чим менше будеш знати, тим ліпше для тебе. Лише роби так, як я тобі кажу; то всьо буде добре. Завтра середупіночи за Нижневом дожидай мене з Оришкою. Ти поплиєш з нею далі рікою, а проберуся на той бік. Вже мене тут більше не побачать. Ти як сюди добрався? Возом, чи пішки?

— Верхом. Коня лишив у лісі.

— То сідай йна коня і гони назад до Галича. Сплав нехай ще на зорях вічалить.

Ярема віхав.

На другий день коваль прийшов до двора. З кіпка комори виймив решітку, виймив двері і зробив так, як приказав пан. З роботою був готовий ще заки сонце стануло над головами. Пан оглянув роботу і похвалив.

— Комора лишиться без решітки, без кованих дверий? — спитав циган.

— Та треба би вставити нову решітку, обкувати двері... Є в тебе залізо?

— Є, але в Нижневі. Як би пан дали мені візок і коні, то я зараз поїхав би, привіз би і зараз взявсь би до роботи. До вечера, або до півночи всьо буде готове.

— Буде готове, кажеш?

— Хибаб я не був я. Але як дасте найліпші коні, щоби я міг скоро заїхати до Нижнева і скоро вернути. Візника не потребую. Сам буду поганяти.

— Добре. Запрягай їдь!

Циган поїхав.

По полудневу пан позвав Оришку до хати садівника. Ввів її у світлицю і каже:

— Від тепер се буде твоя хата. Гадаю, сама подякуєш мені за те, що не будеш спати під тим дахом, під котрим ще тепер моя спадня.

Слова „ще тепер" вимовив протяжно, підсміхаючися. Оришка, не знаючи намірів пана, справді була вдоволена з того, що се буде, як гадала, спати під тим самим дахом, що й він. Вона й не знала, що грамота, котрою небіжчик даровував їй волю, пропала. Все ще надіялася, що грамота знайдеся, та що Ярема забере її звідси. Роззиралася по світлиці, котру Клепа причепурив для неї так, як приказав був пан. На превелике її диво, пан вийшовши із світлиці, запер за собою двері, прикрутив ключ, виймив його і сховав до кишені. Вийшов з хати, обійшов її і приступив до вікна.

— Ключ від твоєї кліткн, — промовив крізь вікно до остовпілої, — беру з собою, бо боюся, щоби твій суджений, старий Клепа ще перед шлюбом не вліз в ночи до тебе. Іду діставати меш крізь вікно. Решітка густа, але малий гдечик прохакуть. Клепа розкаже тобі, як я загадав ущасливити тебе.

Оришка заломила руки. Вона вже знала, що її жде.

Пан поїхав до Галича. Ледви він відїхав, надїхав хтось з противної сторони. Клепа вийшов подивитися, хто се такий.

— Неначе панські коні, — сказав до себе. — Ті, що циган взяв до Нижнева... Таки справді панські. З ними циган.

— Ти до Нижнева не поїхав? — спитав, вийшовши до цигана.

— Єта чого? Я в Нижневі нічого не згубив.

— По заїзо...

Циган зареготався.

— Я збрехав на те, щоби коні і візок дістати від самого пана, бо красти не хочу. Знаєш, що я поклався був залишити злодійство, отже відвик від ремесла моїх батьків, дідів і прадідів. Тепер не виведу коний зі стайні по злодійськи, бо пан сам дав мені їх. Чи ти чув, що він приказав мені звернути йому коні, або щоби я прирік сам звернути їх?

— Такого я не чув, але, мені бачиться, що йому й на думці не було коні з візком дарувати тобі.

— Я не Господь Бог, щоби знав, що в него на думці було, або не було. Я знаю лиш те, що я говорив і що він говорив. Я сказав „дамо коні і візок", він відповів „бери". „Сказав „бери", отже я взяв. Не сказав „віддай", отже не віддам.

— То ти до Нижнева не думав їхати?

— Мині ані снилося таке. Я засів у ліси, ждав, аж пан вийде... Нагадина вже в клітці?

— Та в клітці. І нема способу видобути її. Пан замкнув і взяв ключ з собою.

Сей замок я зробив.

— Так що з того, коли ключ в кишени пана.

— І в моїй. Ти забув, що я циган? Хоч тоді, коли я робив замок до комори, вже покинув був злодійство, злодійська жилка і злодійські звички таки ще не покинули мене. Циганська вдача перемогла. Я, на всякий случай, зробив два ключі. Один дав небіжчикови панови, другий заховав у себе... Я тепер іду до моєї хати, забрати на візок моє начиннє, тай решту моєї праці. Оришці скажи, щоби ладилася вдорогу. Зараз як смеркнеся, приведи її до мене. Ключ до її хати вже тепер лишаю в тебе. Як випустиш її, замкни назад, всунь в дірку отсей кусничок заліза. Ключ вкинь в кущі, або у колодязь.

(Конець буде).

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Отсим повідомляється, що перший, або шевронів Українського Народного Дому відбудується дня 1-го липня о годині 4-ій пополудни в гали У. Н. Дому. Проситься всіх шевронів прибути на вірчині збори, бо на зборах має рішатися дуже важна справа, а то справа будови школи при Народнім Домі, котра є конечна для нас Українців в Клівленд. Тож проситься всіх прибути на сі важні збори. 48-9

ЗА ЗАРЯД У. Н. Д.:
Семен Федиш, предс.,
В. Репужинський, рек. секр.

ЗАХОВАЙТЕ СЮ НАЛІПКУ

УЖИВАЙТЕ

MAGNOLIA STAR MILK

У СВОЇЙ КУХНІ ДО ВАРЕННЯ І ПЕЧЕННЯ

ЗАХОВУЙТЕ НАЛІПКИ НА ВАРТІСНІ ДАРУНКИ

НАПИШІТЬ НА ОДНУ З ПОДАНИХ НА НАЛІПЦІ АДРЕС ПО ІЛЮСТРОВАНУ ЛІСТУ ПРЕМІЙ.

„Заховувати наліпки випадкується"

ЗАХОВАЙТЕ СЮ НАЛІПКУ

НА УКРАЇНУ
WHITE STAR LINE
Ню Йорк, Шербург, Саутгемптон
Olympic . . June 30; July 21; Aug. 18
Homeric. . . . . July 7; July 28; Aug. 25
Majestic . . . July 14; Aug. 11; Sept. 1
(найбільший корабель в світі)
Скоші, получення до Балтійських портів.

AMERICAN LINE
До Данциґу, Шербурґ і Гамбурґ
Finland. . . . . July 5; Aug. 9; Sept. 13
*Mongolia. July 12; Minnekahda July 19
Krooland July 26; *Mencharia Aug. 2
*Гарні, нові третої кляси кабіни.
Получення на другій стороні до Балтійських портів.

RED STAR LINE
Ню Йорк, Данциґ, Шербурґ, Антверп
Belgenland. July 11*, Aug. 8; Sept. 5
Zeeland. July 18; Lapland July 25
*Через годині перед полуднем.
Gothland (лише Антверп) . . . Aug. 4
Добрий харч. Осібні кабіни. Умірковані цінн для Ваших приятелів приїзджаючих до Америки. По інформації звертайте до місц. агентів або до
PASSENGER DEPARTMENT
No. 1 Broadway, New York

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі"! Це оповідання з часів війни пожже вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому показується, що українські селяни, є основою нашої сили та що вони, зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудеться легко, коли за підвалину нової державности візьмуться добробуту хліборобського стану.

Її зміст такий: Поворот до рідного селя; Доля і пантери; У коваля Мартина; Тихий сільський рай; Кармиць біля хреста; Неділя на селі; За потоком Юрко; Грім з ясного неба; Матвій, На першій огень; Перші вісті; Мандри в селі; Смерть і похорон Федяки; Селянське серце; Українці, Безуть рішенні; Битва; Сліди на сарській забаві; Кубанці в селі; Солдати; Обсоєнені при роботі; Шпигуни; Жени; Грані кумки; Матвієвий метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Сказ на ж, смачно; Лиха вістка; Весна; У Миколаєвім; Весняна; Відворот російської армії; Вертають „свої"; На судом; Робити хуй; В тібо; Вітчує російської редакції; При битій дорозі.

ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОМОЖО УСЬОГО 65 ЦІНТ.

Замовляйте у: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

BOSAK STATE BANK
ПРИЙМАЄ ЩАДНИЧІ ВКЛАДКИ
ВИГОТОВЛЮЄ АФІДЕВІТИ
ПРОДАЄ ШІФКАРТИ
ПЕРЕСИЛАЄ ДО КРАЮ ГРОШІ
ПОДАЄ ДАЛЬШЕ КРАЄВІ НОТАРІЯЛЬНІ ОПРАВИ
SCRANTON, PA.

ВАСНЯ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Адвокати
Офіси: Головний в другій стороні Ню Йорку, або: Сентрал Сіті, Ілінойс
Телефонуйте до МУЗИКИ
4157 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seley 4252 & 4253

Др. Кость Левицький.

З НЕДАВНЬОЇ ІСТОРІЇ

Перший Державний Секретаріят у Львові.

Члени Української Національної Ради, які були у Львові з кінцем місяця жовтня 1918 р., радили постійно („в перманенції") як Українська Національна Рада, вирішуючи всякі справи дотично перейму державної влади, як також державної адміністрації і військової організації на території Східної Галичини. Але вже в перших днях листопада 1918 р. відчували вони потребу екзекутивного органу, щоб виконував рішення Української Національної Ради.

Тому на засіданню Української Національної Ради у Львові дня 7. листопада 1918 р. піднесено думку, щоб вибрати референтів до полагоджування справ, в часі наради, названо тих референтів державними секретарями, а в дні 9. листопада 1918 р. приняла Національна Рада предложення президії і вибрала державних секретарів: Др. Кость Левицький, президент Ради державних секретарів і державний секретар для скарбових справ; др. Льонгин Цегельський для внутрішних справ; Дмитро Вітовський для військових справ; Іван Мирон для шляхів; Ярослав Литвинович для торговлі і промислу; Ол. Піесцький для чот і телеграфів; Олександер Барвінський для віроісповідання і просвіти; Др. Сидір Голубович для судівництва; Др. Стефан Баран для земельних справ; Др. Іван Макух для публичних робіт; Антін Чернецький для праці і суспільного забезпечення; Дм. Іван Куркович для суп. здоровля, Др. Василь Панейко для закордонних справ.

Справи апровізації мав заступати в державним секретаріяті голова харчевого уряду др. Стефан Федак.

Того дня устійнено також назву держави, та принято, замість галицько-українського, державну назву: Західно-Українська Народня Республика.

Відтак по довшій нараді приймила Українська Національна Рада на предложенє п. Д-ра Романа Перфецького отсю постанову: „Українська Національна Рада як найвисша власть українських земель бувшої австро-угорської монархії, у змаганню до здійснення національного ідеалу всього українського народу, поручає Державному Секретаріятови поробити потрібні заходи для зєдинення всіх українських земель в одну державу". Отся самозрозумліла думка державна вважалась у нас „заниженим" словом, що нам зараз сотворить Соборну Україну, а тут тимчасом треба було добувати власть на українських землях бувшої австро-угорської монархії, бо польське повстанє у Львові було що раз грізнійше...

Та в дні 10. листопада 1918 р. відбулось святочне зібранє членів Української Національної Ради в палаті Намісництва у Львові, де наш сенїор Юліян Романчук іменем Української Національної Ради відібрав приреченнє від державних секретарів.

Державний секретаріят зазвав покликав до житя фінансову комісію, до котрої запросив: пп. Булика, Кульчицького, Саєвича, Говиковича, Литвиновича й Голубовича. Отся комісія рішила вислати п. Ярл. Литвиновича до Відня в цїли видбнання фінансової допомоги, та піднесла потребу затягнення внутрішної державної позички й видавання тимчасових банкових боно.

У дні 12. листопада 1918 р. піднесено на Українській Національній Раді потребу поширення Національної Ради, так, щоб в її склад входили ще члени вибирані повітами і приручено Раді державних секретарів виладити відносний розпорядок.

То Тож дня Тринадцятого Рада державних секретарів провела тимчасово основного закона про державно-правну самостійність Західно-Української Народньої Республики, та також проєкт ухвалила одноголосно Українська Національна Рада дня 13. листопада 1918 р. як перший основний закон Західно-Української Народньої Республики. Сей основний закон оголошено з датою 15. листопада 1918 р.

Тоді предложив секретар для військових справ Дмитро Вітовський перший проєкт військової орґанізації, що одобрила Національна Рада.

В дні 16. листопада 1918 р. прибули до Львова делеґати з Буковини пп. Др. Мирон Кордуба й Безпалко, які повідомили, що румунські війска заняли українську територію Буковини. Проти сього рішено внести протестну ноту.

Дня 16. листопада т. р. одобрила Українська Національна Рада розпорядок, предложений Державним Секретаріятом у справі поширення Національної Ради членами, вибираними з повітів, як також приняла тимчасовий закон про державну адміністрацію Західно-Української Народньої Республики.

Того дня одержали ми перший лист від Президента Д-ра Евгена Петрушевича з Відня з повідомленнєм про останні події та переворот у Відні, так, як комунікація на Перемишль і Краків була перервана між Львовом а Віднем, та аж у другій половині листопада 1918 р. навязано особовий і листовий рух з Віднем на Стрий, Лавочне й Будапешт.

У дні 17. листопада 1918 р. постановила Рада державних секретарів видавати Вістник державних законів і розпоряджень і передала реданцію проф. Д-ру Василеви Щуратови.

На предложенє Ради державних секретарів дала Національна Рада своє уповажненє до затягнення внутрішньої державної позички, в дні 18. листопада 1918 р., бо Поляки полишили нам каси податкових урядів майже всюди порожні, так, що не було гроший на покриттє найконечнійших видатків державної адміністрації. І так між иншими приїхав був до Державного Секретаріяту у Львові о. Остап Нижанківський від Окружної Національної Ради у Стрию та зажадав негайної дотації кількох мілїонів на виплату урядових поборів і на удержанє війска, що стояло під обласною Комендою у Стрию.

З сього прийшла справа орґанізації зелїзничих шляхів, що війною були винищені та немали потрібних припасів вугля, а знов не було парових машин, приладжених до опалювання ропою. До того страшний натовп війска, вертаючого домів з усіх боєвих фронтів, витворював незвичайнє замішанє, так, що наладнанє зелїзничого руху було дуже утрединене.

А тут у Львові тимчасом наше війско мусіло вести формальну війну з польською боївкою, котрій всіми можливими силами помагало польське населенє міста Львова. Військова допомога з Київа, не прийшла до Львова, бо тамошні Січові Стрільці обернулись проти Гетьмана й супроти сього: також Боєвий Комітет, оснований при Головній Раді галицьких, буковинських і угорських Українців у Київі, не міг розвинути своєї діяльности на допомогу рідному краєви. Також з галицької провінції не приходила війскова допомога на ратуванє Львова, хоч ми на всі сторони висилали людий й письмами кликали помочі. Одни тільки Золочів відізвався та прислав кілька сотень, що на деяки заповнили найконечнійші переговори з Поляками; рішено видати проклямацію до народу: „до зброї", та принято судовий закон, предложений д. секретарем судівництва п. д-ром Сидором Голубовичем.

Пополудні того дня мала відбутись нарада державних секретарів, але заки отся нарада розпочалась нежиданно донесено з нашої Команди, що становище нашого війска у Львові є дуже критичне, бо Поляки через гр. Скарбка одержали кілька тисяч війска на поміч і тому державний секретаріят мусить зараз виїхати зі Львова. Тоді зажадав я потвердженнє сеї вістки через самого команданта п. Гната Стефанїва, наслідком чого прислано до мене двох четарів, котрі заявили мені з приказу п. команданта, що воєнна ситуація вимагає свого, щоби я з державними секретарями негайно виїхав зі Львова.

Наслідком свого зачали товариші державні секретарі поквапно вибиратись у дорогу, а я пішов до Народнього Дому, де була приміщена наша військова Команда, щоб іще особисто розмовитись з командантом п. Гнатом Стефанївим.

Та від нього я дізнався, що супроти критичного моменту він зі стратеґічних зглядів, постановив вийти зі всім нашим війском зі Львова, бо не може допустити до сього, щоб Поляки цернували наше війско і знищили осередок нашої армії. Тому зажадав він, щоб державні секретарі в найблизших годинах виїхали зі Львова й поставив їм до диспозиції потрібні авта.

При прощанню потішав мене п. командант Стефанів тим, що наше війско, виступивши зі Львова, негайно скріпиться частинами з краю і до кінця місяця листопада с. р. знова возьме Львів.

Отсі причини, се значить несподівані обставини, в яких найшлось наше війско у Львові, примусили нас виїхати з тяжким серцем, вечером 21. листопада 1918 р. зі Львова на Жовкву, Камінку Струмилову й Золочів до Тернополя... Я працювався і Львовом в тій середній надії, що незабаром побачу наш Львів. Та покищо не судилось...

(Укр. Свідамець).

ОДНАКОВА ЦІНА КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ ТАК З НОВОГО ЙОРКУ ЯК І З ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

Тікет коліївий з Філядельфії до Ню Йорку платить компанія.

СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ. ПАШПОРТИ. КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ. ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ.

РОДИМЦІ! Заки вінчаєтесь до фірм, котрі називаються Українцями тільки длятого, що мабуть розвинув на Україні, або до такого, що заборгано обіцюють, удайтесь до нас або писемно до нашої Вам ві, ан ПРАВДИВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НОТАРІЯЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ, яка находиться у власній будинку і полагоджує всякі згадані справи найтаньше, найскорше і під повною ґарантією.

T. J. KRYCSEY & CO.,
329 S. 4th ST. PHILADELPHIA, PA.

СЛІВАНИК У. С. СТРІЛЬЦІВ ВЖЕ є В Америці.

СПІВАНИК ДЛЯ ХОРІВ, ДУЕТІВ І СОЛЬОВИХ ПІСЕНЬ, ПІД НАЗВОЮ:

„СУРМА"

ВИДАННЄ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ.

Містить в собі 76-стрілецьких пісень з нотами на хор, а також на одні і дві голоси.

Кромі того збірка богато ілюстрована.

Книжка друкована у Львові на найкрасшому папері.

Ціна лише 35 центів.

Замовлення слати на адресу: "SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЦІКАВЕ САМОВБИВСТВО.

У Лондоні викликало велику сенсацію самовбивство жінки покійного лідера соціялістичної партії Гайдмана. Жінка цього соціялістичного ідеаліста зажила отрую а по її смерти найдено лист такого змісту: „Я вчинила все, чого бажав мій покійний муж. Його твори видані. Колиб він жив, то я могла б ще бути корисною, а тепер після його смерти, життя стало для мене порожнечою і тягарем. Умираю, бажаючи піти за тим, хто був мені доповненнєм і осолодою життя". Цїле своє майно призначила на соціялістичні орґанізації.

ПОДЯКА

Маю честь подякувати Головному Урядови У. Н. Союза за поміч в сумі 75 долярів, котру я отримала від Уряду на мою недугу. Притім, поручаю читателям щоби вступали громадно в члени У. Н. Союза, бо то найліпша орґанізація. Вже не одній вдові оборонила сьвоєї дитину і неодній сирот приділила з помочю. Яраз тепер, час вступати до У. Н. Союза без вступного. — Марія Корпан, членкиня У. Н. Союза.

МІТИНҐИ ВІД ЦІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БЕРІОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михайла, від. 213 повідомляє, що вирічний мітинґ відбудеться о 4. годині пополудні в суботу, 30. червня 1923 в гали мітинґовій ул. 28-30 Іст 25-та ул. Не пораду нарад справоздание урядників за піврік, провірєнє касі контрольною комісиєю, прийнятє членів без вступного і інші справи. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — В. Ошуст, предс.; А. Павлюк, секр.

ЛЕНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87 повідомляє, що вирічний мітинґ відбудеться о 1 годині пополудни в неділю, 8. липня в Кушінґ гали ул. ч. 24 Централ Евню. На пораду нарад буде справоздание за 6 місяців і інші важні справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Н. Троянівський, предс.; К. Купер, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Соків, від. 336 повідомляє всіх своїх членів, що вирічний збори відбудуться в неділю, 8. липня о годині 1. пополудни в Укр. Нар. Домі при Вест 14. ул. На порядку нарад буде справоздание касове і контрольної комісії з пів року, а також важні справи до полагодженя. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Г. Федорчак, р. секр.

МІКІЗЯРАС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91 повідомляє, що вирічний мітинґ відбудеться о 1. годині пополудни в неділю, 8. липня в галі Народнього Дому при 107 Монсон і Елда ул. На порядку нарад контроля буде здавати справоздание. Будеться приймати новитх членів. Неявившійся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Гальчак, предс.; Ю. Вознічак, секр.

ROYAL MAIL
Часті відїзди межи НЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРҐОМ на нових лінійних чудових от кораблях: Мрдерні під кождий оглядом. OHIO, ORCA, ORDUNA, ORBITA

До Европи	ЦІНИ	З Европи
2-га кл. 3-та кл.		2-га кл. 3-та кл.
ГАМБУРҐ		
$130. . . . $103.50	$130. . . .	$102.50
КИЇВ		
$150. . . . $116.50	$150. . . .	$116.50
ХАРКІВ $116.50	. . . . .	$116.50

Цїнковито приватні кабіни в 3-ій кляси ВАЖНЕ! Не тратіть часу купити шифкарти для Вашої родини в Европі. Нова кляса отвирається 1-го липня.
Голосіться до агентів або:
The Royal Mail Steam Packet Co.,
26 Broadway, New York City

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

о. Гнат Мудин, парох Залужки галицького деканата, член, декан волинський, совітник Метропол. консисторії, помер в Залужці, 22. травня с. р., в 74 р. життя, а 46 священства. Покійний належав до найревнійших душпастирів. Майно глибокого віку ніколи не відмовляв від громадського праці. Як парох Ілемя, Сіваки Волинські і Залужки лишив по собі всюди гарні памятки своєї священичої і громадянської праці. Похорон відбувся в суботу 26. травня. В. П. П.!

о. Іван Рудницький, залізничний декан, парох в Торськім, помер дня 16. травня 1923. в 71 році життя а 45 священства. Покійний більше як піввіку „не для людей і не для слави", невпинно та щиро трудився над релігійно-моральним, політичним, просвітним та економічним подвигненням українського народу. Ще перед 25 літами переселився з парохії Вісічкаї-Верхньовіцьких, борщівського повіту, а досі там памятають його як того, що вибудував прегарну церкву і тесовою кошелю, основав чит. „Просвіти" вже провадив своїх виборців до голосування на українського кандидата, хоча контркандидатом бував яркравого колятор та товариш зі шкільної лавки, ординат. Чарновскі-Голінскі. Двайцятьпятилітня діяльність як парох в Торськім увінчалася не аби якими успіхами. Церква, виправлена, чит. дім зі салею на представленя, одеи з найкращих в повіті, місцева кооперативна. На його заміни перебувають в Канаді Торчане громадськоі діячі, в доляах і Покійний при сім помоні закупив 4 нові дзвони до церкви. Идучи за його радами, місцеві селяне закупили велику часть землі при парцеляції двох місцевих фільварків. Нема, здається, української інституції, будь товариства, яких Покійний не підпомагав би своєю лептою. Помер, нагло. День його похорону (19. травня) був дня величавої народньої маніфестації, в якій мав участь цілий залізничий повіт. В. П. П.

ПОТРІБНО ДРУКАРА

котрий вміє робити на лайнотайпі (Linotype). Болостить межи 8. годиною рано а 5. вечер кождого дня крім суботи, в суботу від 8. до 3. пополудни.
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ своїх кравців: Кароля Вінонського, Петра Лишинського, Гринька з Теклю Глушко, Катарини Кочишинської і Василя Добровольа. Їхні нові адреси, котрі мають, тепер в Америці, Прошу їхніх дітий знати про вісті, кажуть, вислати до: Франка Войцеховського, Box 3, Bellefonte, Pa. 48-49

ПОШУКУЮ свойого стрия Дмитра Кузик, який перебуває вже 12 літ в Америці. Він родом з Онтеріо і Ґрафорт, Канада. Пошукую його братанка Іван Кузик, укінчений ґімназіяст з села Іване золоте, почта Устечко, пов. Заліщики. Хтобудь з нас знає про він, то нехай сим звонить написати на повисшу адресу. 45-49

НА ПРОДАЖ КЕНДИ ШТОР

межи двома школами і обік костела. Інтерес добрий, добре місце. І голосіться під часом. 45-50
458 Monmouth St., Jersey City, N. J.
напроти польського костела.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРИЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР

з чотирма кімнатами і лісом. Голосіться рано. 48-50
79 Ussex St., Jersey City, N. J.

PAIN-EXPELLER ПОМОЖЕ ВАМ

Коли возьмеся до помочи Pain-Expeller, БІЛЬ скоро поборся і він зникає. Скоро покажуться перші полиски у ревматичного ломання, торгацкои нерви, невральгіи, торгуючої скручуючої суставної болі, купить бутельку сего сильного природного фамілійного лінименту і натирайте цим. Правдивий Pain-Expeller має нашу АНКОР торговельну марку. Від цінки, се лишень імітації. 35 і 70 ц. в аптиках або від
F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So 4th St., Brooklyn, N.Y.

STAMPING!

Маємо на складі всякі стемповані річи: Хрестики і ґрафовальні ріжки, Обруси, Ручники, Простирала, Фрезки для дітий, Фіранки, Скафси і т. п. Прибори до вишивання, канва, Нитки D. M. C., Шовк до вишивання і на Сестрі, френзлі і тримінґ до українських строїв. Для Братств і Товариств котрі улаштовують Базари і виставки, маємо много дуже гарних річий, котрі надаються на сю цїль. Адреса:
EUROPEAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ДОЛЯРИ

посилаємо до Галичини, України і Румунії під повною ґарантією.
По інформації у всіх справах звертайтесь до:
S. KOWBASNIUK,
244 Avenue A, cor. 14th Street,
New York, N. Y.

ФАРМИ!

УКРАЇНСЬКА КОЛОНІЯ

з гарним сонцем, близько Ню Йорку. Нові, комф. хати. Легкі місячні сплати. 3 акри $1350 — $300 готівкою; 4 акри $1575 — $400 готівкою; 5 акрів $1800 — $500 готівкою. Вода, газ, електрика. Школа, церква і штори на місци. Пишіть або завітіть до:
ГРИГОРАК і МЕЦКА,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

ФАРМА 50 АКРІВ, 5 акрів ліса, сад, решта засіяна розматим збіжем, 6 акрів пшениці, 7 акрів жита, 9 акрів ячменю, решта пасовиско, дім на 10 кімнат, стайня, возівня, 2 курятники, всі фармерські машинерія, 3 корови, 2 коні, 200 курий і кураток, недалеко міста і школи. Ціна 3 акрів в стейті Ню Джерзі. Ціна за все $3500, готівкою $1500. Ал. MIKRUTT, 103½ St. Marks Place, E. 8th St. New York City. 39—

ФАРМА 45 АКРІВ чорної, чистої земелї. З того 25 акрів орної землї, 5 акрів з 5 пасовиска. Ціна фармі 3500 доляр. і заоставлю. Дім на 7 кімнат, вода є в домі і всіх будинках. Міх фармерськими знаряддями і інтиратовійної троє. Є 3 корові, 3 коні, 300 курий і 150 индиків. Школа близько фарми, яка стоїть 3 милї а від Нюарку 35 миль. Ціна $7000, готівкою $3000 а решта на легкі сплати.
В. ГАНАНОВИЧ
245 Court Street, Newark, N. J.

ФАРМА 100 АКРІВ чорної вичищеної землї. З того 50 акрів добірного ліса. І пасовиска. Всі будинки нові з вищищені. Дім на 10 кімнат. Під містом і від стейтової дороги, дві милї від станції, між церкви і школи 5 міль. Коні, є 2 коні, 6 корів, 2 безрогих, 100 курий і всі машинерії потрібна фармі. Все фарма заставлю. Через фарму перепливає річка. Ціна 3600 долярів, готівкою 2800 дол. Інтересовані нехай голосяться до ЯКІВ ДОРОЖЕНКО, 62 Broom St., Newark, N. J. (Ferlan).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами

SANYKIT

Окороняє для мущин Дає найліпшу охорону
Велика рурка 35 цнт.
Ки (4 р.) $1.00
У всіх аптиках або У. San-Kit, Dept. E,
82 Beekman St.,
New York.
Пишіть по прикуплу

СПЕЦІЯЛІСТ ЗІ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Як легких, шлунку, нирок, печінки, кишок і нервових недуг, висилення, нерви, ревматизм, остре нервові і хронічні недуги. Порада даром.

Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Office ours: 9 a.m. to 1 p.m. Friday Holidays 9 a.m. to 12 noon. Evenings 6 to 8 p.m.

Українські Лікар С. КАУФМАН хронічні і венеричні слабости
11 EAST 7th ST., NEW YORK
Приймає щодня від 9 до 8.30 веч.
Новий офіс в Асторіи, Л. Ід.
486 6th AVENUE, ASTORIA, L. I.
Приймає від 9.30 рано до 12. пол.
Телефонує: Astoria 2873

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого крию. Лікить всякі мущин і женщин, як внутрішні, так і зовнішні. Переробить всякі операциї. Для бедних безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
Між 17-ою і 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 1-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Lexington 4468

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"